

یادداشت سیاست‌گذاری اقتصاد و توسعه کشاورزی و روستایی

سال ۶ / شماره ۸۱ / ۱۴۰۴

۱۴۰۴/۰۲/۰۱

مطالب این شماره

تحلیل تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در
اسفندماه ۱۴۰۳..... ۲

تهیه و تحلیل: کتابون شمشادی

این موسسه با کمال احترام و سپاس، پذیرای نظرات ارزشمند خوانندگان
این اثر می‌باشد

تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰ نمابر: ۸۸۸۹۶۶۶۰ کدپستی: ۳۷۳۱۳-۱۵۹۸۶

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir
<https://www.agri-peri.ac.ir>

عنوان: تحلیل تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در اسفندماه ۱۴۰۳

تهیه و تحلیل: کتابون شمشادی

کد: BR-2-14040201-(04)

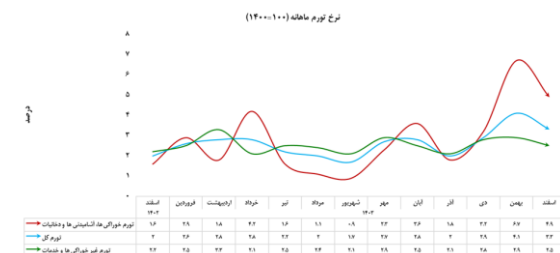
خلاصه مدیریتی:

بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، تغییرات شاخص قیمت مصرف کننده در اسفندماه سال ۱۴۰۳ به شرح جدول زیر می باشد که تورم ماهیانه، نقطه ای و سالیانه در گروه های مختلف روستایی کاهشی داشته است.

شاخص	تورم ماهیانه		تورم نقطه ای		تورم سالیانه	
	اسفند	پایمن	اسفند	پایمن	اسفند	پایمن
تورم کل	۴.۱	۳.۳	۳۷.۱	۳۵.۳	۳۲.۵	۳۲
تورم خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات	۶.۷	۴.۹	۳۶.۴	۴۰.۸	۲۶.۶	۲۸
تورم خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات خوار روستایی	۶.۵	۵.۱	۳۷.۵	۴۲.۶	۲۶.۱	۲۷.۷
تورم خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات خوار شهری	۶.۷	۴.۸	۳۶.۱	۴۰.۴	۲۶.۷	۲۸
تورم خوراکی ها و آشامیدنی ها	۶.۷	۴.۹	۳۶.۵	۴۱	۲۶.۶	۲۸
تورم خوراکی ها	۶.۷	۴.۸	۳۶.۴	۴۰.۸	۲۶.۴	۲۷.۸
تورم غیر خوراکی ها و خدمات	۲.۹	۲.۵	۳۴.۸	۳۵.۲	۳۴.۹	۳۴.۹

تجزیه و تحلیل:

در اسفندماه روند افزایشی نرخ تورم ماهیانه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات متوقف شد و با کاهش ۱.۸ واحد درصد به ۴.۹ درصد تقلیل یافت که شدت کاهش آن نسبت به نرخ تورم کل و نرخ تورم غیر خوراکی‌ها و خدمات بیشتر بوده است. نرخ تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در خانوارهای شهری و روستایی نیز روندی کاهشی داشته و شدت کاهش تورم مواد غذایی در خانوارهای شهری بیشتر از خانوارهای روستایی بوده است.

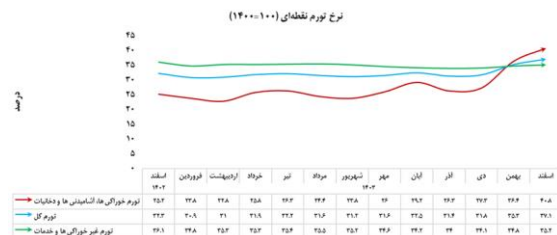

نمودار (۱): روند ماهیانه تورم کل، خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و غیر خوراکی‌ها و خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)

ماخذ: مرکز آمار ایران

نرخ تورم نقطه ای خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در اسفندماه ۴۰.۸ درصد گزارش شده که نسبت به بهمن ماه ۴.۴ واحد درصد

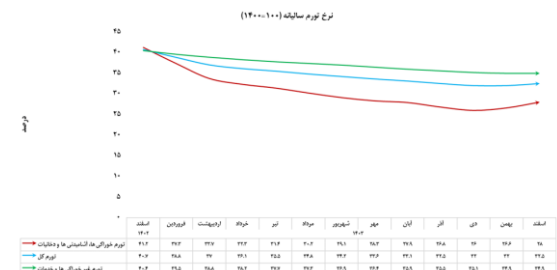
افزایش یافته است. به بیانی دیگر، خانوارهای کل کشور در اسفندماه سال جاری ۴۰.۸ درصد بیشتر از اسفند سال گذشته، برای تهیه مواد غذایی هزینه پرداخت نموده اند که نسبت به بهمن ماه روندی افزایشی داشته است. در ماه گذشته، نرخ تورم نقطه ای مواد غذایی در خانوارهای شهری و روستایی نیز روندی افزایشی داشته و شدت افزایش در خانوارهای روستایی بیشتر از خانوارهای شهری بوده است.

نمودار (۲): روند تورم نقطه ای کل، خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و غیر خوراکی‌ها و خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)

ماخذ: مرکز آمار ایران

در اسفندماه همچون ماه گذشته، نرخ تورم سالانه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات روندی افزایشی داشته و با افزایش ۱.۴ واحد درصد به ۲۸ درصد رسیده است. اما در دوره زمانی اسفند ۱۴۰۲ الی اسفند ۱۴۰۳، نرخ تورم مواد غذایی روندی کاملاً نزولی را طی کرده و از ۴۱.۲ درصد به ۲۸ درصد تقلیل یافته است (نمودار ۳). اگر چه سطح تورم مواد غذایی در خانوارهای شهری بالاتر بوده است، اما شدت افزایش تورم مواد غذایی در خانوارهای روستایی بیشتر از خانوارهای شهری بوده است.

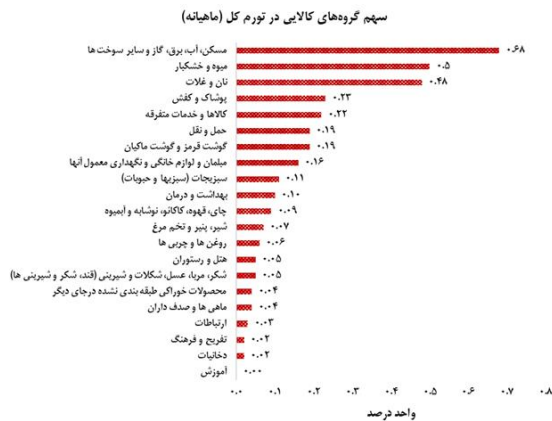

نمودار (۳): روند تورم سالانه تورم کل، خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و غیر خوراکی‌ها و خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)

ماخذ: مرکز آمار ایران

در اسفندماه نرخ تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات تمامی دهک های هزینه ای دارای روندی کاهشی بوده و نرخ کاهش آن به طور میانگین ۲۰.۱۶ واحد درصد بوده است. در این ماه، شدت کاهش تورم مواد غذایی در دهک اول هزینه ای بیشتر از سایر دهک ها بوده است. در دهک اول هزینه ای، تورم مواد غذایی با کاهش ۳.۷ واحد درصدی به ۳.۵ درصد تقلیل یافته؛ اما در دهک دهم، تورم مواد غذایی با کاهش ۰.۸ واحد درصدی به ۵.۶ درصد رسیده است. بنابراین، در اسفندماه، علاوه

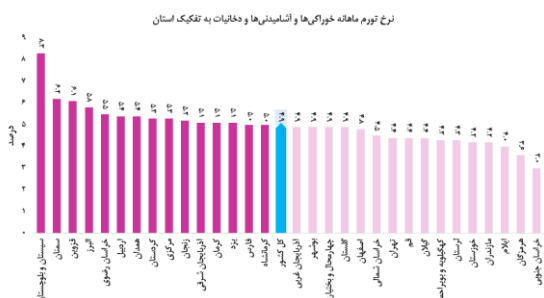
کالاهای غیر خوراکی و خدمات ۱.۶۸ واحد درصد بوده است. شایان ذکر است، در اسفند ماه، مطابق ماههای گذشته (به استثنای بهمن ماه) سهم مواد غذایی در تورم کل کمتر از تورم کالاهای غیر خوراکی بوده است. در میان گروههای کالایی گروه میوه و خشکبار پس از گروه مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوختها، گروههای کالایی بیشترین سهم را در افزایش تورم کل داشته است (۰.۵ واحد درصد). گروه نان و غلات (۰.۴۸ واحد درصد) در رتبه سوم قرار داشته است (نمودار ۶).

نمودار (۶): سهم گروههای کالایی در تورم کل (ماهانه)

ماخذ: مرکز آمار ایران

بررسی روند تورم ماهانه مواد غذایی به تفکیک استان نشان می دهد که در اسفندماه، استان سیستان و بلوچستان با تورم ۸.۳ درصد، بالاترین نرخ تورم ماهانه و استان خراسان جنوبی با تورم ۳ درصد کمترین تورم ماهانه را در میان استانهای کشور را داشته اند. بیشترین افزایش تورم ماهانه مواد غذایی در استان سیستان و بلوچستان (۴.۷ واحد درصد) و بیشترین کاهش نیز در استان گلستان (۳.۸- واحد درصد) بوده است.

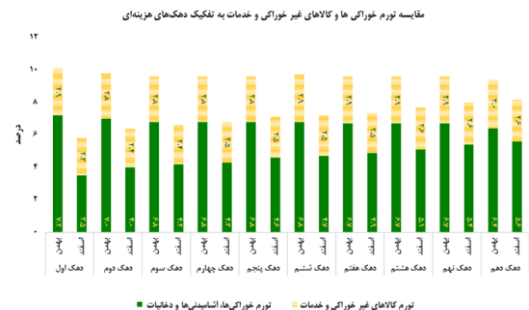

نمودار (۷): تورم ماهانه خوراکیها و آشامیدنیها و دخانیات به تفکیک استان در اسفندماه ۱۴۰۳

ماخذ: مرکز آمار ایران

در اسفندماه نرخ تورم مواد غذایی در تمامی استانهای کشور دارای روند افزایشی بوده که استان سیستان و بلوچستان دارای

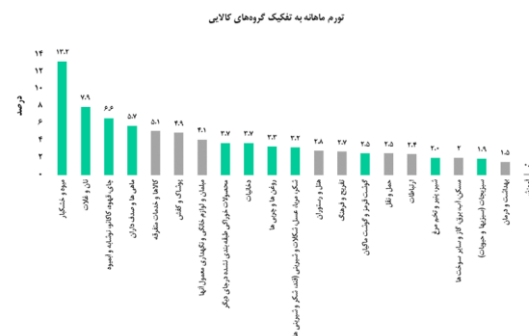
بر آنکه شدت کاهش تورم مواد غذایی در دهکهای اول هزینه ای بیشتر بوده است، سطح تورم مواد غذایی نیز نسبت به دهکهای بالاتر هزینه ای، کمتر گزارش شده است.

نمودار (۴): مقایسه تورم ماهانه خوراکیها، آشامیدنیها و دخانیات و تورم کالاهای غیر خوراکی و خدمات به تفکیک دهکهای هزینه ای

ماخذ: مرکز آمار ایران

در میان گروههای کالایی، بیشترین تورم ماهانه مربوط به گروه میوه و خشکبار بوده و پس از آن گروه نان و غلات قرار داشته است. با توجه به فرارسیدن ایام نوروز و افزایش تقاضا برای میوه و خشکبار، به طور معمول قیمت آن در اسفندماه روندی افزایشی را طی می کند. علاوه بر آن، قیمت موز در اسفندماه افزایش قابل ملاحظه ای داشته که از دلایل اصلی آن می توان به کاهش واردات ۵۲ درصدی نسبت به سال گذشته و افزایش نرخ ارز اشاره کرد. پس از گروه میوه و خشکبار با تداوم افزایش قیمت برنج، گروه نان و غلات در رتبه دوم قرار گرفته است.

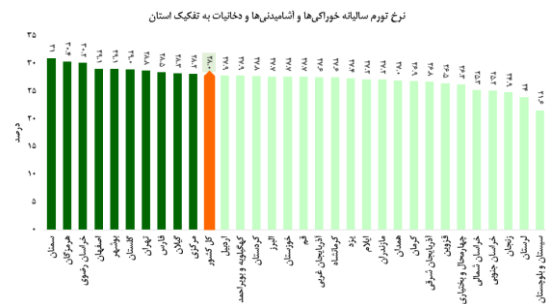

نمودار (۵): تورم ماهانه به تفکیک گروههای کالایی

ماخذ: مرکز آمار ایران

نکته قابل تامل آن است که کالاهای مختلف به یک اندازه بر روی تورم کل تاثیر ندارند و با توجه به ضریب اهمیت آن متفاوت هستند. بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، سهم خوراکیها، آشامیدنیها و دخانیات در تورم اسفندماه ۱.۶۵ واحد درصد و سهم

بیشترین افزایش (۱۰۹ واحد درصد) و استان خراسان جنوبی دارای کمترین کاهش (۰۰۱ واحد درصد) بوده‌اند. همچنین، استان سمنان با تورم ۳۱ درصد دارای بالاترین تورم و استان سیتان و بلوچستان با تورم ۲۱۶ درصد دارای کمترین تورم در میان استان‌های کشور بوده‌اند. توجه به پراکنش تورم در میان استان‌های کشور و همچنین شدت کاهش آن می‌تواند در اجرای موفق سیاست‌ها و اقدامات حمایتی و اصابت به جامعه هدف مثر ثمر واقع شود.

نمودار (۸): تورم سالیانه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات به تفکیک استان در ۱۲ ماه منتهی به اسفندماه ۱۴۰۳
ماخذ: مرکز آمار ایران

توصیه‌های سیاستی:

کاهش تورم، به‌ویژه در بخش مواد غذایی، نیازمند یک رویکرد جامع و چندجانبه است که نیازمند تعامل دستگاه‌های مختلف و ذیربط می‌باشد. علاوه بر این، شرایط اقتصادی و متغیرهای کلان اقتصادی از جمله نرخ ارز، از عوامل موثر بر شکل‌گیری انتظارات تورمی و افزایش تورم مواد غذایی می‌باشند. لذا، پیشنهادات زیر به منظور کاهش نرخ تورم مواد غذایی پیشنهاد می‌شود:

۱. کنترل نرخ ارز و ایجاد ثبات ارزی به منظور جلوگیری از تشدید انتظارات تورمی.

۲. حمایت از تولید داخلی: افزایش حمایت از کشاورزان و تولیدکنندگان مواد غذایی می‌تواند به افزایش عرضه و کاهش قیمت‌ها کمک کند. این حمایت می‌تواند شامل تسهیلات مالی، آموزش‌های تخصصی و تأمین تجهیزات کشاورزی باشد.

۳. تنظیم بازار: اعمال نظارت و تنظیم بر بازارها برای جلوگیری از دپو و احتکار مواد غذایی و همچنین جلوگیری از افزایش بی‌ضابطه قیمت‌ها توسط دلالان. با توجه به اینکه به طور معمول، در ایام پایانی سال، نرخ تورم افزایش پیدا می‌کند، لذا، نظارت و عرضه مکفی کالا در مراکز عمده و خرده‌فروشی در این ایام توصیه می‌شود.

۴. برآورد دقیقی از نیاز داخلی با توجه به جمعیت کشور و در نظر گرفتن حضور اتباع، تولید داخلی (با توجه به شرایط اقلیمی) می‌تواند در برآورد نیاز به واردات کالاهای اساسی مک کرده و از کاش عرضه و افزایش قیمت جلوگیری نمود.

۴. تقویت زنجیره تأمین: بهبود زنجیره تأمین مواد غذایی، از تولیدکننده تا مصرف‌کننده، می‌تواند به کاهش هزینه‌ها و افزایش دسترسی به محصولات با قیمت مناسب کمک کند.

۵. آموزش و فرهنگ‌سازی: افزایش آگاهی مردم نسبت به مدیریت بهتر منابع غذایی، به‌ویژه در مصرف خانگی، می‌تواند به کاهش تقاضای کاذب و در نتیجه کاهش قیمت‌ها کمک کند.

۶. استفاده از سیاست‌های پولی و مالی مناسب: اتخاذ سیاست‌های مناسب در زمینه نرخ بهره و کنترل نقدینگی می‌تواند به ثبات قیمت‌ها کمک کند.

۷. توسعه زیرساخت‌ها: سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های حمل و نقل و ذخیره‌سازی به بهبود دسترسی به بازارها و کاهش هدررفت محصولات غذایی کمک کند.

۸. مدیریت بهینه منابع: بهبود روش‌های آبیاری و استفاده از تکنولوژی‌های نوین کشاورزی برای افزایش بهره‌وری و کاهش هدررفت منابع می‌تواند تأثیر مثبت بر تولید مواد غذایی داشته باشد.

منابع:

۱. مرکز آمار ایران

۲. گمرک ج.ا.

تهران - بلوار کریمخان زند - انتهای خیابان شهید عضدی (آبان) جنوبی - خیابان رودسر - پلاک ۵

تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰ نمابر: ۸۸۹۶۶۶۰ کدپستی: ۳۷۳۱۳-۱۵۹۸۶

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir

ECE: ece.aperi@agri-peri.ac.ir

<https://www.agri-peri.ac.ir>